

ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ СОЮЗНИК У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Приходько С.О.

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов

Харківського національного автомобільно-дорожнього університету,

м. Харків, Україна

Моргунова Н.С.

кандидат психологічних наук, доцент,

завідувач кафедри мовної підготовки

Харківського національного автомобільно-дорожнього університету,

м. Харків, Україна

Виклики нової реальності, такі як вимушений перехід на дистанційне навчання в умовах війни в країні, вимагають від педагогічної спільноти трансформації всіх існуючих підходів до процесів навчання. Вчені все частіше визначають суттєві компетенції у 21 столітті як готовність педагогів до здійснення навчального процесу за умови володіння та активного впровадження у свою навчальну практику інноваційних технологій, а саме цифрових освітніх ресурсів.

Цифровізація – це свідомий підхід до фундаментальної трансформації будь-яких процесів, заснованих на використанні цифрових технологій. Але необхідно розуміти, що цифрова трансформація – це не модне тимчасове явище, а глобальна тенденція, і максимальну користь від цих змін отримають навчальні заклади, які повноцінно стануть лідерами у сфері трансформації освітнього процесу на основі використання цифрових трендів. У сучасних дослідженнях дедалі частіше наголошується на необхідності оновлення педагогічних практик з урахуванням цифрових трансформацій. Цифрові технології можуть фундаментально змінити освітній процес, і це підтверджується їхнім активним використанням для формування лінгвістичних, соціальних та культурних компетенцій [5, с. 390].

У науковій літературі під цифровими освітніми інструментами розуміються ресурси, необхідні для організації навчального процесу та представлені в цифровому вигляді, а саме: ілюстрації, фото, відео, рольові ігри, флеш-картки, об'єкти віртуальної реальності, звукозаписи, текстові документи та інші

навчальні матеріали, підібрані відповідно до змісту конкретного підручника. До цього списку можна також додати освітні платформи, електронні навчальні посібники, симулятори, навчальні програми, відеолекції тощо.

Розглядаючи це питання, науковці Т. Білоус, О. Байбакова, О. Артиш звертають увагу на необхідність підготовки викладача до впровадження інноваційних форм і методів навчання [1, с. 1033]. Водночас О. Тесцова та І. Лопата зауважують, що ефективне впровадження цифрових технологій можливе лише за умови відповідної цифрової підготовки всіх учасників освітнього процесу [3, с. 73], акцентуючи увагу на важливості системної модернізації усього освітнього процесу. У своїх працях науковці доводять, що застосування цифрових платформ, мобільних застосунків та онлайн-курсів під час вивчення іноземних мов сприяє розвитку комунікативних навичок, підвищенню мотивації здобувачів освіти [2, с. 226], критичного мислення, когнітивної активності студентів [4, с. 68].

Безумовними перевагами використання цифрових інструментів у навчанні іноземних мов є підвищення мотивації та залученості студентів до навчання. Елементи гейміфікації, що використовуються в багатьох цифрових інструментах, нагороди, рівні, досягнення сприяють створенню позитивного навчального досвіду та підвищують мотивацію студентів. Цифровізація сприяє урізноманітненню завдань і форм роботи на занятті. Завдяки цифровим інструментам навчання стає більш інтерактивним. Використання відео, аудіо, інтерактивних вправ та ігор підвищує зацікавленість студентів і сприяє розвитку навичок самостійного пошуку інформації, кращому засвоєнню матеріалу. Здійснюється позитивний вплив і на індивідуалізацію навчання та адаптацію темпу і складності матеріалу.

Цифрові інструменти дозволяють адаптувати навчальний процес до індивідуальних потреб кожного студента, а також ефективніше та зручніше оцінювати знання та формувати зворотній зв'язок. Викладачі можуть створювати персоналізовані завдання і тести, враховуючи рівень підготовки та інтереси студентів. За допомогою використання цифрового середовища легшим стає доступ до автентичних матеріалів та безпосереднє спілкування з носіями мови, що дозволяє створити природний мовленнєвий контекст.

Використання цифрових інструментів у навчанні іноземної мови допомагає побудові комунікативно зорієнтованого освітнього середовища через інтерактивну співпрацю студентів у соціальних мережах, блогах та форумах. Інтеграція соціальних мереж в освітній процес сприяє зниженню рівня

навчального стресу та підвищенню результативності вивчення іноземної мови. Створення спільних проєктів, наприклад, завдання: «Collaborate with your group to create a digital presentation on cultural etiquette in English-speaking countries», сприяє розвитку навичок колективного вирішення проблем і формує міжкультурну компетентність. Платформи для самостійного навчання (Duolingo, Quizlet, BBC Learning English, LingQ) надають доступ до автентичних матеріалів і сприяють формуванню компетентності в аудіюванні, читанні та слововживанні [4, с. 68].

Процес цифровізації освіти впливає на способи вивчення та викладання іноземних мов. Щороку розробляються та ефективно використовуються на практиці різні платформи для вивчення іноземних мов, інноваційні та інтерактивні інструменти. Розглянемо деякі цифрові інструменти та ресурси, які широко використовуються викладачами мов у Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті (ХНАДУ) та спрямовані на те, щоб зробити спілкування зі студентами більш плідним, а процес навчання цікавішим.

Головною цифровою платформою у ХНАДУ є BigBlueButton (BBB) – відкрита платформа для вебконференцій, розроблена спеціально для дистанційного навчання, що робить її ефективним інструментом для вивчення іноземних мов. Використання BBB дозволяє реалізувати комунікативну методику та тренувати навички говоріння і сприйняття на слух за допомогою сесійних залів – найважливіших інструментів для мовної практики, де студенти можуть об'єднуватися в пари або малі групи для діалогів, рольових ігор та дискусій без перешкод для інших. Інтерактивна дошка дозволяє викладачу та студентам одночасно працювати над граматичними вправами, підкреслювати помилки в тексті або малювати асоціації для нових слів у реальному часі. Спільні нотатки є зручним способом для колективного складання словників заняття, запису ключових фраз або виконання письмових завдань. Можливість проводити опитування та здійснювати зворотний зв'язок допомагають швидко перевірити розуміння лексики чи граматики під час заняття, підвищуючи залученість групи. Демонстрація медіаконтенту дозволяє викладачу транслювати аудіо та відео безпосередньо на занятті, що критично важливо для навчання аудіювання.

Також ефективно використовується для дистанційного вивчення мов ще деякі цифрові інструменти. Наприклад, онлайн-платформа Zoom. Спеціальні вбудовані функції онлайн-програми Zoom (наприклад, кімнати для групових

занять) дозволяють зробити процес вивчення навчального матеріалу з іноземної мови більш ефективним. Flipgrid – це безкоштовний та простий додаток, який сприяє розвитку комунікативних навичок студентів шляхом створення коротких відеовідповідей та розмов на задану тему. Викладачі та студенти можуть використовувати Flipgrid з дому, щоб залишатися залученими до навчального процесу та таким чином продовжувати свою подальшу освіту. Деякі переваги: зручність для викладачів оцінювати розмовні навички, оскільки це мотивує студентів говорити; самооцінка та рефлексія студентів, покращення навичок цифрової грамотності студентів. Quizlet – це застосунок із понад 60 мільйонами карток зі словниковим запасом, що складають широкий спектр тем. Quizlet робить навчання цікавим, оскільки студенти можуть грати в ігри, щоб вивчати та повторювати нові слова, а також допомагає практикувати та перевіряти свій словниковий запас. VoiceTube – це інструмент, який дозволяє студентам слухати та вивчати кожне окреме речення у відео. Тут вони можуть складати та зберігати нотатки з новими словами у сценарії. Студенти також можуть слухати та записувати себе, промовляючи речення зі сценарію, а потім порівнювати з оригіналом. Користувачі також можуть використовувати ключові слова для пошуку навчальних матеріалів. Застосунок Miro та Aww – це віртуальні дошки для онлайн-навчання. Ці дошки використовуються для групової та командної роботи з метою проведення мозкових штурмів, завдань перед аудіюванням /читанням/говорінням, упорядкування зображень, речень, абзаців тексту тощо.

Підкреслимо, що під впливом цифровізації освітній процес досягає абсолютно нового рівня взаємодії між викладачем та студентами. Наразі завданнями викладача є залучення студентів до освітнього процесу, забезпечення студентів необхідними навчальними матеріалами та інформацією, розвиток навичок студентів самостійної роботи. Однак, враховуючи специфіку самостійної навчальної діяльності студентів у процесі вивчення іноземних мов, викладачі завдяки цифровим технологіям повинні здійснювати чітку організацію освітнього процесу.

Таким чином, впровадження цифрових технологій і використання сучасних цифрових методів викладання іноземної мови дає змогу українським закладам вищої освіти зробити процес засвоєння знань та формування програмних компетенцій більш конструктивним та ефективним. Цифрові інструменти допомагають урізноманітнити навчальний процес, зробити його більш інтерактивним і захоплюючим, наближеним до реальних життєвих ситуацій, а також сприяють глибшому розумінню мови та культури.

Список використаних джерел:

1. Білоус Т. М., Байбакова О. О., Артиш О. О. Інноваційні підходи до викладання англійської мови в освітніх програмах. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 5(33). С. 1031-1041.
2. Рудоман О. А., Харжевська О. М., Шикиринська О. Б. Інноваційні методи навчання англійської мови в цифрову епоху. *Вісник науки та освіти*. 2023. Вип. 10(16). С. 225-243.
3. Тесцова О. О., Лопата І. Л. Роль цифрових технологій у процесі вивчення іноземної мови. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2023. № 204. С.71-76.
4. Баняс В. Баянс Н. Використання цифрових інструментів у процесі викладання англійської мови як іноземної. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. 2025. Вип. 34. С. 66-71.
5. Rassool N. Contested and contesting identities: conceptualising linguistic minority rights within the global cultural economy. *Journal of multilingual and multicultural development*. 2000. Vol. 21, No. 5. P. 386-398.

ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ НОМЕНКЛАТУРНИХ НАЗВ У ПІДМОВІ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Руденко С.М.

*кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри європейських мов
Державного біотехнологічного університету,
м. Харків, Україна*

Номенклатурні назви підмови ресторанного господарства репрезентують останню ланку класифікації понять предметної галузі з високим ступенем виходу в загальний ужиток. На відміну від термінів з їхньою поняттєво-предметною спрямованістю номени мають національно-територіально-соціальну організацію, тобто повністю розкриваються лише за умови користування ними певного контингенту населення, що говорить українською мовою. Широке коло різноманітних конотацій номенів залишається незрозумілим для користувача, який належить до іншого колективу з іншим набором фонових знань. Термін – завжди член певної термінології, номен – надбання колективу, який сприймає не лише його об’єктно-номінативну функцію, а й ширше – інформацію, яку має кожен з його лексичних елементів. Для правильного розуміння номена